

POSTANOWIENIE

4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 4 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych
i Autostrad
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w S.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji
w S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 29 maja 2024 r., I AGa 13/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w S. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 23 listopada 2023 r. w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad przeciwko Z. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. oraz P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w S. zasądził od pozwanego P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w S. na rzecz powoda Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kwotę 95 614,05 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 26 listopada 2021 r. do dnia zapłaty (pkt I), przyjął, że odpowiedzialność pozwanego P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w S. za zobowiązanie określone w punkcie I niniejszego wyroku ma charakter solidarny z pozwanym Z. spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w J. (pkt II) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt III - V).

Wyrokiem z 29 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację pozwanego (pkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając go w całości.

Skarżący powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wskazał, że w sprawie występuje konieczność rozważenia istotnych zagadnień prawnych, tj.:

a) czy w kontekście przepisu art. 23 ust.2 w zw. z art. 141 i w zw. z art. 144 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1579) zaniechanie przez lidera konsorcjum powiadomienia zamawiającego przed zawarciem z nim umowy na podstawie złożonej oferty o ważnych zmianach w składzie partnerów konsorcjum w stosunku do wykazanego składu partnerów z daty złożenia oferty, należy uznać za działanie na szkodę pozostałych partnerów konsorcjum w rozumieniu art. 371 k.c. i zasadnym jest pogląd, że partner umowy konsorcjum, do której to umowy, przystąpił w sposób warunkowy nie jest związany umową wykonawczą zawartą przez Lidera Konsorcjum z Zamawiającym, a w konsekwencji nie wiąże go solidarna odpowiedzialność z pozostałymi partnerami konsorcjum za realizację tej umowy w sytuacji, gdy dodatkowo nie łączył go z pozostałymi partnerami konsorcjum

wspólny cel w zakresie wspólnego wykonania umowy i uzyskania z tego tytułu przychodów, co w sposób jednoznaczny potwierdzono w umowie wykonawczej partnerów konsorcjum nie przewidując dla pozwanego jako Partnera, który warunkowo przystąpił do umowy konsorcjum, do wykonania żadnych prac w ramach umowy z powodem.

b) czy opisane wyżej naganne zachowanie lidera konsorcjum winno skutkować odrzuceniem złożonej oferty i nieważnością, zawartej umowy wykonawczej z powodem w stosunku do pozwanego, którego udział w konsorcjum w dacie podpisania umowy miał charakter warunkowy;

c) czy oczywiste zawinienie przy realizacji umowy zawartej na podstawie u.p.z.p. przez jednego z partnerów konsorcjum uprawnia w kontekście dyspozycji art. 141 ustawy u.p.z.p. w zw. z art. 371 k.c. i w zw. z art. 139 u.p.z.p. pozostałych partnerów konsorcjum do zwolnienia ich jako nieponoszących winy za zaistniałe zdarzenie od solidarnej odpowiedzialności wobec zamawiającego na podstawie art. 5 k.c. w zw. z art. 371 k.c. w kontekście, gdy ze stanu faktycznego wynika, że jednocześnie brak realnej możliwości konwalidowania nieprofesjonalnego zachowania jednego z partnerów przy realizacji umowy (wykonanie z wadami, odmowa wykonania, opóźnienie), gdyż stanowi niedopuszczalne przekroczenie granic solidarnej odpowiedzialności, a obowiązek Powoda w zakresie wypłaty wynagrodzenia podwykonawcy nie znajduje uzasadnienia w jednoznacznej dyspozycji § 15 pkt 9 powołanej wyżej umowy nr (...) z dnia 21 grudnia 2017r. zawartej z powodem.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których

możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub precedensowym charakterze. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności. Dla wykazania takiej jego kwalifikacji skarżący powinien określić treść i zakres zagadnienia prawnego oraz przytoczyć wyczerpujące argumenty prawne, prowadzące do rozbieżnych ocen i wątpliwości związanych z rozumieniem, czy stosowaniem przepisów prawa, których zagadnienie dotyczy i wskazać, czy były one już przedmiotem wypowiedzi judykatury. Istotnym zagadnieniem prawnym - w rozumieniu tego unormowania - jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniesłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie

zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

W dacie orzekania o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w sprawie nie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zagadnienie prawne wywiedzione przez skarżącego zostało już wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z 23 października 2015 r., V CSK 83/15, zgodnie z którym przewidziana w art. 371 k.c. zasada nieszkodzenia współdłużnikom przez dłużnika solidarnego dotyczy zarówno stosunków między wierzycielem a dłużnikami, jak i stosunków wewnętrznych między samymi dłużnikami. Zakres jej zastosowania obejmuje wszystkie zdarzenia prawne, w tym czynności prawne dłużnika solidarnego, złożone przez niego oświadczenia wiedzy i czynności faktyczne. Przepis znajduje zastosowanie do tych zachowań, które pociągają za sobą ujemne skutki dla zobowiązanego, jak wyrażenie zgody na gorsze warunki umowy, zrzeczenie się przedawnienia, zapisu na sąd polubowny, niepodniesienie zarzutu, opóźnienie, zwłoka. Kwestia, czy zachowanie dłużnika solidarnego spowodowało zwiększenie zakresu solidarności pozostałych dłużników i uzasadnia zastosowanie art. 371 k.c. wymaga ustalenia, jakie świadczenie jest objęte solidarnością i analizy zachodzącego w sprawie wypadku solidarności, ponieważ zakres solidarności nie jest określany przez ustawodawcę jednolicie. Ocena, czy dane zdarzenie jest objęte solidarnością dłużników, czy też należy je kwalifikować jako zdarzenie objęte art. 371 k.c. powinna mieć także na względzie istotę solidarności biernej (art. 366 k.c.) i fakt, że jest ona zastrzegana przede wszystkim w interesie wierzyciela.

W istocie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest ściśle związane z podstawami kasacyjnymi, które opierają się na zarzutach dotyczących oceny materiału dowodowego. Skarżący podnosi te same zarzuty prawa materialnego, których naruszenie kwestionował w apelacji.

Podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), więc nie można z odwołaniem się do nich kreować zagadnienia prawnego opartego na założeniu, że w rzeczywistości miał miejsce stan faktyczny inny, niż ustalony przez sądy obu instancji, czyli inny, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia.

Jak trafnie wywiódł Sąd Apelacyjny odpowiedzialność solidarna ma charakter bezwzględny i nie można jej wyłączyć w umowie łączącej wykonawców, tzw. umowie konsorcjum. Sąd drugiej instancji wyczerpująco wyjaśnił zakres odpowiedzialności wykonawcy i jego winy w przypadku braku zapłaty należnego wynagrodzenia podwykonawcy i ewentualnego ponoszenia odpowiedzialności regresowej wobec zamawiającego.

Podsumowując, w dacie orzekania o przyjęciu niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie występują już zagadnienia prawne wskazane w skardze. Sąd Najwyższy nie stwierdził też kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(P.H.)

[a.ł]